

Vlaanderen
is natuur

Ten geleide bij het Voorontwerp Vlaams Natura 2000-programma

WAT IS NATURA 2000?

Natura 2000 wil de natuur in heel Europa in topconditie brengen. Daarom zal Vlaanderen, net als andere lidstaten en regio's in Europa, stap voor stap waardevolle planten en dieren en hun leefgebieden beschermen, waar nodig ontwikkelen en herstellen. Zo geeft Vlaanderen uitvoering aan de Europese Vogel- en Habitatrictlijn. De streefdatum in Vlaanderen om alle Europese natuurdoelen te realiseren is 2050. Voor 2020 zijn tussentijdse doelen vastgelegd.

De Europese natuurdoelen beschrijven hoe groot de populaties van Europees te beschermen soorten en hun leefgebieden moeten worden, welke oppervlakte en

kwaliteit aan Europees te beschermen habitat nodig is, waar deze moeten voorkomen of ontwikkeld worden en welke inspanningen nodig zijn om dit te bereiken. De belangrijkste locaties hiervoor zijn de speciale beschermingszones (SBZ).

WAT IS HET VLAAMS NATURA 2000 PROGRAMMA?

Het Vlaams Natura 2000-programma omkadert alle beleidsmatige inspanningen en gebiedsgerichte acties die Vlaanderen moet uitvoeren om de Europese natuurdoelen stapsgewijs te realiseren. Het Vlaams Natura 2000-programma kent een cyclus van (maximaal) zes jaar. Dit eerste Vlaams Natura 2000-programma heeft als planperiode 2016 tot 2020. Het beschrijft de doelstellingen, taakstellingen en uit te voeren acties voor deze periode. Voorbeelden hiervan zijn het verder verbeteren van het instrumentarium en de wetgeving, het opmaken van overeenkomsten, het opstellen van natuurbeheerplannen, managementplannen Natura 2000 en soortenbeschermingsprogramma's, de bescherming en verbetering van het

Vogel- en Habitatrictlijn

Twee Europese richtlijnen rond natuur, de Vogelrichtlijn en de Habitatrictlijn, vormen een belangrijk kader voor het natuurbeleid in Vlaanderen. Het Vlaams Natura 2000-programma geeft hier uitvoering aan. Eerder zijn, eveneens in uitvoering van beide richtlijnen, gebieden afgebakend met het oog op het bewaren, herstellen of ontwikkelen van de Europees te beschermen natuur (habitats, soorten en hun leefgebieden), 'speciale beschermingszones' (SBZ). Deze gebieden vormen samen het Natura 2000-netwerk.

natuurlijk milieu en de opvolging van de realisatie via monitoring. Het Vlaams Natura 2000-programma biedt hiermee het overzicht van hoe Vlaanderen resultaatgericht met partners en sectoren samenwerkt om de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in te vullen.

DOELSTELLINGEN EN ACTIES IN HET VLAAMS NATURA 2000 PROGRAMMA

In 2050 moet de regionaal gunstige staat van instandhouding van habitats en soorten worden bereikt. Om dit doel te halen gaat men stapsgewijs te werk.

Tegen 2020 mogen alle Europees te beschermen habitats en soorten niet meer achteruit gaan. Dit is de zogenaamde stand still. Daarnaast moeten ook de volgende tussendoelen gerealiseerd worden:

- 16 van de 47 Europees te beschermen habitattypes verkeren in een gunstige staat of zijn verbeterd ten opzichte van 2007 (zie bijlage 5);
- voor alle habitattypes en richtlijnsoorten samen zijn in 2020 70% van de inspanningen operationeel, zodat alle habitats en soorten in een gunstige staat van instandhouding kunnen worden gebracht. Voor soorten is dit doel verder vertaald: voor de soorten waarvoor een extra oppervlakte leefgebied nodig is, is 1/3 (33 %) van de extra oppervlakte leefgebied gerealiseerd door inrichting en beheer.

Deze beleidsdoelen worden in het Vlaams Natura 2000-programma verder uitgewerkt tot drie strategische doelstellingen en een randvoor waarde in verband met de opvolging van de realisatie. Deze leiden tot vijftien operationele doelstellingen. Op hun beurt zijn deze vertaald in 36 acties, die uitgevoerd zullen worden gedurende de planperiode van het programma.

OPBOUW VAN HET DOCUMENT

Het Vlaams **Natura 2000-programma** is opgebouwd uit vier onderdelen. Van elk ervan vindt u hieronder een korte beschrijving.

DEEL 1 Beschrijving van de actuele toestand

Het programma start met een zeer bondige beschrijving van de huidige stand van zaken met betrekking tot Europees te beschermen habitats en soorten en hun leefgebieden in Vlaanderen. Op basis van het rapport 'Natuurindicatoren 2015' wordt een overzicht gegeven van de staat van instandhouding van de Europese natuurdoelen en het beleidskader. Deze stand van zaken vormt een basis voor de strategie voor de komende planperiode.

DEEL 2 Taakstelling 2050

In dit deel worden drie strategische doelstellingen beschreven waarop tijdens deze planperiode wordt ingezet om de doelen op langere termijn (2050) te bereiken. De opvolging van de realisatie ervan geldt als randvoorwaarde, met het oog op de verdere uitbouw en planning van het Vlaams Natura 2000-beleid in een volgend Vlaams Natura 2000-programma, na de huidige plancyclus.

DEEL 3 Taakstelling 2020

In dit deel worden de strategische doelstellingen verder geduid en gedetailleerd. Daarbij wordt een richtinggevend en bindend gedeelte van de taakstelling 2020 onderscheiden. Het programma vertaalt de strategische doelstellingen in één of meerdere operationele doelstellingen voor de eerste cyclus van het Vlaams Natura 2000 programma, d.i. planperiode 2016 – 2020. Zo valt duidelijk op te volgen of de gestelde doelen ook gerealiseerd worden.

DEEL 4 Acties eerste cyclus

Elke operationele doelstelling wordt op zijn beurt vertaald in één of meerdere acties. Het Vlaams Natura 2000 programma biedt zodoende een overzicht van de implementatie die gedurende de eerste planperiode 2016-2020 wordt gevolgd om de doelen te bereiken. Dit hoofdstuk bevat van elke actie een omschrijving, met tijdsplan en opgave van de betrokken actoren.

Het Vlaams Natura 2000-programma bevat ook negen bijlagen.

Bijlage 1: Het begrippenkader

Het Vlaams Natura 2000-programma bevat veel technische termen, vakjargon en afkortingen. Deze bijlage geeft hiervan een overzicht en verklaring.

Bijlage 2: Juridische duiding Vlaams Natura 2000-programma

Het Vlaams Natura 2000-programma heeft een verankering in de natuurwetgeving, in de eerste plaats het natuurdecreet en het zogenaamde Instandhoudingsbesluit. Deze bijlage beschrijft de relevante passages van deze wetteksten, als kader voor dit programma.

Bijlage 3: Globaal Afwegingskader

De realisatie van Europees te beschermen habitats en van leefgebieden voor populaties van Europees te beschermen soorten vergt vaak keuzes, bijvoorbeeld bij het opstellen van een natuurbeheerplan of bij het plannen van projecten. Deze bijlage biedt een kader voor de afwegingen die op zo'n moment moeten gemaakt worden. Deze gebeurt op basis van de ecologische vereisten van Europees te beschermen habitats en soorten, van soorten die typisch zijn voor een Europees te beschermen habitat en van vegetaties en soorten van regionaal belang die nadeel zouden kunnen ondervinden van de realisatie van Europees te beschermen boshabitats.

Bijlage 4: Meerjarenbegroting IHD en herstelbeheer

De vierde bijlage bevat de meerjarenbegroting. Hierin wordt omschreven welk geraamd budget nodig is gedurende deze planperiode voor de realisatie van de verschillende acties van het Vlaams Natura 2000 programma, inclusief het herstelbeheer dat nodig door de effecten van stikstofdeposities.

Bijlage 5: Taakstelling 2020

Deze bijlage bevat de Europees te beschermen habitats die tot doel gesteld zijn in Vlaanderen, met hun prioriteit volgens het Europees natuurbeleid en volgens de taakstelling 2020 in het Vlaams Natura 2000-programma. Een tweede tabel geeft de stand van zaken met betrekking tot de resterende te realiseren oppervlaktes per habitattype.

Bijlage 6: Prioritaire inspanningen nodig voor het bindend deel van de taakstelling 2020

Voor de realisatie van het bindend gedeelte van de taakstelling is een aantal prioritaire inspanningen vastgelegd. Deze bijlage beschrijft voor elk ervan de locatie (speciale beschermingszone en eventueel deelgebied ervan) en de doelhabitats en –soorten. Daarnaast is opgegeven aan welk deel van de taakstelling 2020 hij invulling geeft: de realisatie van de habitats 2020 en/of de stand still.

Bijlage 7: Prioriteiten soortenbeschermingsprogramma's

Deze bijlage geeft aan voor welke soorten een soortenbeschermingsprogramma is opgemaakt of gepland wordt, met de timing.

Bijlage 8: Lijst Vlaamse prioritaire soorten

Deze lijst bevat de soorten die prioritair zijn voor het Vlaamse natuurbeleid maar geen deel uitmaken van de Europees te beschermen soorten.

Bijlage 9: Overzicht actoren

Een alfabetische lijst van de actoren die een bijdrage leveren aan het Vlaams Natura 2000-programma is terug te vinden in bijlage 9.

